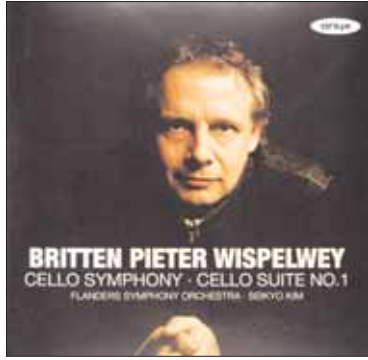

CD KLASSIEK

**Werken voor cello
Benjamin Britten**

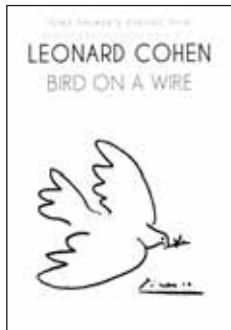
Cello Peter Wispelwey hoeven we hier niet meer voor te stellen. Iedere liefhebber van klassieke muziek in ons land heeft deze begaafde Nederlander wellicht al aan het werk gehoord. Op zijn nieuwste cd brengt Wispelwey twee keer Benjamin Britten (1913-1976).

Het eerste werk is de intense cello-symphonie opus 68, geschreven voor Mstislav Rostropovitsj. De vierdelige symfonie, waarin de cello solo op een ongewone manier tegenover (of liever binnen) de orkestpartij is geplaatst, geldt traditioneel als een moeilijk toegankelijk werk. De indrukwekkende vertolking door Wispelwey in samenspel met het Flanders Symphony Orchestra (het vroegere West-Vlaams Orkest) onder de leiding van Seikyo Kim bewijst echter dat het wel degelijk klasse heeft. Wispelwey beschikt immers over de nodige punch om ook in de tragere delen verrassend uit de hoek te blijven komen en dat brengt blijkbaar het orkest ook op goede nieuwe gedachten. Het voortdurende gebakkelei van de cello met het orkest, met het

'noodlotsmotief' in de baslijn, lijkt wel te verwijzen naar de wereldoorlogen van de twintigste eeuw. „Het grote dramatische gebaar dat de componist maakt, blijft me intrigeren. Britten heeft een klap van de twintigste eeuw met zijn wereldoorlogen gekregen en bracht dat tot uiting, ook in dit werk”, zegt Wispelwey. De cellosuite ontstond ook onder invloed van Rostropovitsj. Britten hoorde hem Bachs onvolprezen cellosuites vertolken en besloot dat voorbeeld na te volgen. Hij schreef er drie, die Wispelwey eerder opnam, maar voor deze cd koos hij enkel de eerste cellosuite. Het werk is negendelig, gegroepeerd per twee (*fuga — lamento, serenade — marcia en bourdon — moto perpetuo*), telkens voorafgegaan en afgesloten met een 'zang'. Of Britten Bach naar de kroon steekt, durven we betwijfelen, maar het is toch echt wel prachtige, en rijkelijk gevarieerde cello-muziek die we hier mogen horen. Luister maar eens naar het *lamento* met daarop aansluitend het korte maar zo expressieve *canto secondo*. Dit is treurnis in noten, die Wispelwey met veel inleving uit zijn cello weet te halen. (JC)

Benjamin Britten, *Cello Symphony, Cello Suite Number 1*, door Pieter Wispelwey (cello) en Flanders Symphony Orchestra onder leiding van Seikyo Kim, Onyx (distributie Codaex), 4058, 22,30 euro.

DVD MUZIEK

**Bird on a Wire
Leonard Cohen**

Met een na het legendarische popfestival Woodstock in 1969 waren er in Europa voor popartiesten nog geen gegeerde podia en verliep alles nog heel amateuristisch. Hoe het er toeging, is te zien op *Bird on a Wire*, een interessante dvd over de legendarische Europese tournee die dichterzanger Leonard Cohen in 1972 maakte. Een maand lang toerde de beroemde Canadese bard van Dublin tot Jeruzalem. Dat waren nog eens tijden.

De film toont een Cohen die in Berlijn zure fans moet terugbetalen „omdat de versterker het midden in het concert liet afweten”, jongedames die hem proberen te versieren, zware nachtelijke ge-

sprekken en het onvermijdelijke doorzakken aan de bar. De dvd brengt ook een compilatie van opnames van de concerten, soms getuigend van Cohens pacifisme, soms Bijbels en vertederend. We zien een Cohen in topvorm, ondanks de vermoeidheid en de tegenslagen onderweg, en horen onvergetelijke songs als *Suzanne*, *Sisters of Mercy*, *Story of Isaac*, *So Long* *Marianne* en *Bird on the Wire* in hun originele, ongesuikerde gedaante.

„De beste dichter van Canada”, zo werd Leonard Cohen genoemd. Toch was en is hij ook een man die, ondanks het succes, blijft worstelen met de eenzaamheid. Wie hem vorig jaar zag optreden op het Gentse Sint-Pietersplein zal dat beamen. (JC)

Leonard Cohen, *Bird on a Wire. Tony Palmer's Classic Film*, 1 dvd, 106 minuten, Engels en Frans ondertiteld, The Machat Company TMC (distributie Codaex), TPDVD166, 23,30 euro.

BOEK GETEKENDE ROMAN

**Littekens
in lichaam en geest
David Small**

De Amerikaanse illustrator en auteur David Small had al tientallen boeken op zijn palmares en was bovendien de zestig al voorbij, toen hij uiteindelijk toekwam aan het verstrippen van zijn jeugdherinneringen. Waarom hij zolang wachtte, wordt meteen duidelijk bij het lezen van de beklijvende graphic novel (getekende roman) *Sprakeloos*. De we-

reld van Small's jeugd, zo blijkt uit de tekeningen, was een wereld waarin bijna nooit iemand glimlachte en waarin er voor een kleine jongen slechts verwijtende woorden te verdienen waren. De moeder uit het boek communiceert door te slaan met kastdeuren, de vader via zijn boksbal, de broer via zijn drumstel. Wanneer een vriendin van de moeder erop wijst dat de tienjarige David een soort gezwel in de hals heeft, vindt zij dat vooral „een domper op de avond”.

Pas vier jaar later wordt David geopereerd, twee keer in twee dagen tijd. Hij wordt wakker met nog maar een stemband, zodat hij een tijd niet kan praten, en zonder schildklier, maar niemand vertelt hem dat hij kanker had. Twee jaar later loopt hij, na lange gesprekken met een psychiater, thuis weg en weet hij wonder boven wonder zijn droom om kunstenaar te worden, te verwezenlijken.

De tekeningen in *Sprakeloos* zijn ruw afgewerkte schetsen vol schaduwen. Ook over het gezicht van de jonge David, die bijna uitslui-

tend bang of kwaad kijkt. Net door die sombere stijl suggereert Small echter dat de volwassenen in het boek niet zomaar door en door slecht zijn, maar wel getekend door eigen kwetsuren. De Engelse titel van het boek, prachtig in zijn hardheid, luidt *Stitches*, hechtingen, en dat verwijst wellicht niet enkel naar de littekens die David Small zelf opliep op lichaam en ziel. (JVH)

David Small, *Sprakeloos. Herinneringen*, Lebowski, Amsterdam, 2011, 329 blz., 19,90 euro, ISBN 978 90 488 0865 6.

BOEK SPIRITUALITEIT

**Bidden met de voeten
Peter Müller**

Uit Duitsland komt deze spirituele gids voor pelgrims overwaaien. Het is geen wegbeschrijving naar een of ander bedevaartsoord. Het is ook geen Bijbelse retrace met voor elke dag van de bedevaart enkele Bijbelverzen en een inleiding met vragen. Neen, deze gids gaat over de innerlijke bewegingen van een pelgrim.

Voor de auteur is een pelgrimstocht vooral een uitnodiging om tijdens de reis na te denken over zichzelf, de eigen levensweg en het geloof. „Hierbij is aandacht de sleutel om de pelgrimstocht in al haar facetten, zoals de natuur met al haar weersomstandigheden, als

spiegel voor het landschap van de eigen ziel te zien”, luidt het.

Het boek is opgevat als zeven reeksen van telkens zeven inspirerende teksten. Er zitten ook teksten voor pelgrimswandelingen van één dag bij. Omdat een van de hoofdstukjes gewijd is aan Jacobus, merken we dat de Jakobsweg toch wel hét voorbeeld van de pelgrimstocht is. (EDS)

Peter Müller, *De weg van mijn verlangen. Een spirituele pelgrimsgids*, Altiora, Averbode, 2011, 184 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 79956 8.

BOEK TELEVISIE

**Steden en woestijnen
Jan Leyers**

De meeste van de boeken die in deze rubriek worden besproken, genieten nooit de eer om ook tussen kranten en tijdschriften in de rekken van de dagbladhandel terecht te komen. *De weg naar het Avondland* doet dat wel, wellicht omdat de auteur een Bekende Vlaming is: zanger en televisiepersoonlijkheid Jan Leyers.

Het boek is het indringende en meeslepde verslag van een tocht van Ethiopië, waar de mens ooit ontstond, door het Midden-Oosten en Oost-Europa naar de Noordzee. „Mijn doel was te achterhalen hoe mensen langs die route naar hun verre neven in Europa kijken”, schrijft Leyers. „Waar benijden ze het Westen om? Welke westerse verworvenheden

laten ze liever aan zich voorbij gaan? Al even benieuw was ik naar wat wijzelf op onze weg naar het Avondland achterlieten.”

Leyers en zijn televisieploeg bezochten miljoenensteden, woestijnen, arme en rijke landen, democratieën en dictaturen. Ze ontmoetten allerlei mensen met wie ze in gesprek gaan, komen soms de vreemdste vogels tegen, zoals de achterkleinzoon van Stalin.

Leyers, filosoof van opleiding, stelt zich voortdurend filosofische vragen. Welke aantrekkingskracht gaat er nog uit van het Oude Continent? Wat is de relevantie van Europese waarden en idealen?

Volgens hem vergissen we ons als we denken dat alle mensen ter wereld de waarden en de levensstijl van het Westen zullen omarmen. „Niemand wil zijn huis door zijn buurman laten inrichten, ook al vindt hij stiekem dat die een betere smaak heeft.”

Af en toe komt Leyers op zijn tocht ook God tegen. Die van de islam, het jodendom en het christendom. „Oost en West hebben voor andere waarden gekozen. De westerling is rationeel en koel, en bewaart altijd afstand. Voor de oosterling is het hart belangrijker dan het hoofd, hij heeft een veel rijker emotioneel leven. Volgens een Russische filosoof vertaalt dat verschil zich ook in de manier waarop westerse en oosterse christenen hun geloof beleven. De wes-

terling heeft een affaire met God. De orthodox is met God getrouwd.”

Leyers is een vakman, ook in het schrijven. Ook van zijn vorige reportages (over de kruistochten en de islam) maakte hij een boek. In *De weg naar het Avondland* geeft hij meer achtergronden dan in de televisiereportages, maar het blijft steeds boeiend. Ideale vakantielectuur? (EDS)

Jan Leyers, *De weg naar het Avondland*, Van Halewyck, Kessel-Lo, 2011, 480 blz., 25 euro, ISBN 978 94 6131 001 9.